

Rob van der Velde

Onlangs was ik bij een gemeente in gesprek over de wijze van afschrijven van rioolrenovaties. Een man met financiële achtergrond betoogde dat annuïtaire afschrijving het beste was vanwege het mooie vlakke verloop van de lasten in de tijd. Ik wil met hem meegaan als het gaat om een investering met een eenmalig karakter, maar niet als het gaat om investeringen met een repeterend karakter zoals bij rioolrenovaties.

Repeterende renovaties? Direct afboeken!

Stel dat je als overheid een tunnel gaat realiseren om de overkant van de rivier beter te kunnen bereiken. Stel verder dat je tolgeld mag heffen om de investering terug te verdienen en dat je niet vooraf had gespaard. In een dergelijke situatie is het gunstig om de lasten van de lening te spreiden in de tijd. Je moet aflossing betalen en rente. Bij een lineaire aflossingsvorm betaal je jaarlijks een vast deel van de lening terug, bijvoorbeeld één veertigste deel. Daarbovenop komt de rente die jaarlijks iets minder wordt, omdat het betaald moet worden over een steeds kleiner wordende restschuld. Bij een annuïtaire aflossingsvorm los je de eerste jaren iets minder af en in latere jaren juist meer. Het wordt dan precies zo uitgemikt dat de som van aflossing en rente constant blijft over de hele periode. In het geval van een eenmalige investering waarvan je jarenlang profijt verwacht, is dat een goed te verantwoorden keuze. Geldt dat niet precies hetzelfde voor een versleten rioolbuis die je gaat vervangen door een nieuwe? Ja en nee. De redenering zou opgaan als je het hele stelsel in één keer zou vervangen, maar loopt mank bij rioolrenovaties met een repeterend karakter.

De meeste gemeenten hebben hun riolering aangelegd in de loop van de 20ste eeuw. Er werd bijvoorbeeld in de jaren dertig het besluit genomen de bestaande stad te voorzien van riolering. Deze werd bekostigd uit de opgebouwde reserves. Daarna werden de uitbreidingswijken in de jaren 50, 60, 70, 80 en 90 direct bij aanleg voorzien van riolering. De kosten hiervan werden opgebracht uit de verkoop van de bouwrijpe grond. Voor het onderhoud aan de riolering werd een rioolheffing opgelegd. Vanaf eind vorige eeuw en voor sommige gemeenten pas sinds de laatste jaren is er sprake van verouderde riolering

die toe is aan vervanging of relining. De kosten hiervan haal je niet uit grondverkoop, maar uit de rioolheffing. Die heffing moet daartoe hoger worden dan hij was in de tijd dat het alleen ging om beheer en onderhoud. Kernpunt in mijn betoog is dat alle riolering niet in één keer wordt gerenoveerd, maar dat in de loop der jaren steeds weer een paar riolen aan de beurt zijn. Als je dan voor elk riool kiest voor een annuïtaire aflossingsvorm dan bereik je juist geen mooi vlak verloop van de lasten, maar een lijn die pas na zo'n 40 jaar (afhankelijk van de gekozen termijn van afschrijven) aan zijn maximum komt. Op dat moment - en de jaren daarna - bestaat het naast aflossing uit een grote rentecomponent. Willen we dat? Je kunt betogen dat het niet geeft, omdat iedereen vandaag de dag in staat is om een beetje te sparen zodat hij over 40 jaar die hogere heffing kan betalen. Dat lijkt me echter niet zo'n realistische gedachte. Het lijkt mij beter om te stoppen met de langjarige afschrijvingen en over te stappen op direct afboeken of hooguit over bijvoorbeeld 5 jaren af te schrijven. Je hebt dan weliswaar te maken met een snellere stijging van de heffing maar op langere termijn blijft hij veel lager door het uitblijven van de grote rentecomponent. Schommelingen in de heffing voorkom je met een schommelreserve. Dat lijkt me veel beter. Je beschouwt het rioolstelsel dan niet als afzonderlijke tunnels die je één voor één bekostigt, maar als samenhangend systeem waarvan je regelmatig een onderdeel vervangt met bekostiging vanuit de middelen die je daartoe tijdig hebt vergaard. ■

Vraag: Hoe kijkt u aan tegen de bekostiging van rioolrenovaties?